

Informační list: Romové ze členských států EU a přístup k dávkám ve Velké Británii

Romové jsou největší etnickou minoritou v Evropě a jsou považováni za nejohroženější a nejvíce marginalizovanou skupinu. První Romové ze střední a východní Evropy přišli do Británie 90. letech 20. století jako žadatelé o azyl, kteří utíkali před rasovým pronásledováním. Od rozšíření Evropské unie v letech 2004 a 2007 do Británie legálně odešli za prací, rovnými příležitostmi a kvalitním vzděláním pro své děti další Romové, kteří zde uplatňují ekonomická a sociální práva, jež jsou jim upírána v zemích původu, odkud rovněž odcházejí kvůli rasismu a diskriminaci. Ve Velké Británii založili početné komunity, zejména v severní Anglii, v East Midlands, Kentu a na severu a východě Londýna. Není známo, kolik Romů žije ve Spojeném království¹. Nejlepší odhad se pohybuje kolem 500 tisíc. Mnoho Romů neuvádí svou etnicitu.

Právo pobytu ve Spojeném království a ověření obvyklého sídla

Britská vláda užívá 'práva pobytu' a ověření 'obvyklého sídla' k omezení přístupu občanů některých zemí EHS², žijících ve Velké Británii, k účelovým dávkám podpory. Obecně je právo pobytu přiznáno občanu jiné země EHS, který vykonává ve Velké Británii legální zaměstnání, či osobě samostatně výdělečně činné nebo osobě, která může prokázat, že je ekonomicky nezávislá³. Právo pobytu a nárok na dávky, dětské příspěvky a zaměstnanecké výhody, jako například odpočitatelné položky z daňového základu, není přiznáno nezaměstnané osobě, která neukončila dvanáctiměsíční období jako registrovaný pracovník v nepřetržitém zaměstnání. Někdy může být obvyklé sídlo ověřeno při pohovoru, kde se kontroluje délka, nepřetržitost a obecná povaha dosavadního pobytu, důvody příjezdu do Velké Británie a budoucí záměry žadatele/žadatelky. Evropská komise v současnosti přezkoumává legálnost ověření obvyklého sídla v rámci legislativy EU. I v případě prokázání legálnosti tohoto opatření však platí, že někteří úředníci, kteří posuzují oprávnění občanů EU k dávkám, neaplikují ověření obvyklého sídla správně.

Romové ze států A8 a nárok na dávky

Občané států A8 (Česká republika, Estonsko, Maďarsko, Lotyšsko, Litva, Polsko, Slovensko a Slovinsko), kteří pobývají ve Velké Británii, mohou čerpat bezplatnou zdravotní péči (v rámci National Health Service) a své děti by měli zapsat na místní státní školu. Občané států A8 v zaměstnání (na plný či částečný úvazek, zaměstnanci či osoby samostatně výdělečně činné) mají nárok na dětské příspěvky a na zaměstnanecké výhody, jako například odpočitatelné položky z daňového základu po dobu registrovaného zaměstnání (v rámci Registračního seznamu pracovníků). Je-li příjem osoby nízký, bude též oprávněna pobírat podporu na bydlení a podporu od příslušného místního úřadu. Občané států A8 v registrovaném zaměstnání nemají nárok na příspěvek na sníženou pracovní schopnost a na příspěvek v nezaměstnanosti před uplynutím

¹ Více informací o Romech ve Velké Británii na <http://equality.uk.com/Roma.html>

² Rakousko, Belgie, Bulharsko, Kypr, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Německo, Gibraltar, Řecko, Maďarsko, Island, Irsko, Itálie, Lotyšsko, Lichtenštejnsko, Litva, Lucembursko, Malta, Nizozemí, Norsko, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko, Spojené království (plus Švýcarsko)

³ „Má-li být právo všech občanů Unie svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států vykonáváno v objektivně existujících podmínkách svobody a důstojnosti“ v souladu s odstavcem 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES, „je třeba je zaručit také jejich rodinným příslušníkům bez ohledu na jejich státní příslušnost.“

dvanáctiměsíčního období nepřetržitého zaměstnání. Pokud přijdou o zaměstnání před uplynutím dvanáctiměsíčního období nepřetržitého registrovaného zaměstnání, nemají nárok na podporu na bydlení, podporu od příslušného místního úřadu, na přidělení sociálního bydlení či na poskytnutí pomoci lidem bez přístřeší, či na příspěvek na sníženou pracovní schopnost a na příspěvek v nezaměstnanosti. Poté, co občan jednoho ze států A8 legálně odpracuje 12 měsíců, nemusí se již registrovat v rámci Registračního seznamu pracovníků a jeho oprávnění k dávkám není omezené.

Od 1. května 2011 budou moci občané států A8, kteří ve Velké Británii hledají zaměstnání, uplatnit nárok na příspěvek v nezaměstnanosti a další dávky bez povinnosti prokázat, že vykonávali legální zaměstnání po dobu 12 měsíců.

Romové ze států A2 a nárok na dávky

Občané států A2 (Bulharsko a Rumunsko), kteří pobývají ve Velké Británii, mohou čerpat bezplatnou zdravotní péči (v rámci National Health Service) a své děti by měli zapsat na místní státní školu.

Na občany států A2 se vztahuje Autorizační seznam pracovníků, který se liší od Registračního seznamu pracovníků. Občané států A2, kteří chtějí ve Velké Británii pracovat (s výjimkou osob samostatně výdělečně činných) musejí před zahájením zaměstnání požádat o pracovní povolení a o tzv. kartu pro pracovníky z nových členských států („Accession worker card“). Budoucí zaměstnavatel musí ujistit Britskou hraniční agenturu (UK Border Agency), že dané zaměstnání nemohla vykonávat jiná kvalifikovaná osoba, na kterou se nevztahují pracovní omezení; získání pracovního povolení tak může být velmi náročné. Doporučuje se, aby se osoby samostatně výdělečně činné registrovaly u Daňového a celního úřadu Jejeho Veličenstva (HM Customs and Revenue), platily daň z příjmu a odvody na sociální pojištění. Občané států A2 v zaměstnání (na plný či částečný úvazek, zaměstnanci-držitelé karty pro pracovníky z nových členských států, či osoby samostatně výdělečně činné) mají nárok na dětské příspěvky a na zaměstnanecké výhody, jako například odpočitatelné položky z daňového základu po dobu registrovaného zaměstnání či podnikání. Je-li příjem osoby nízký, bude též oprávněna pobírat podporu na bydlení a podporu od příslušného místního úřadu. Před uplynutím dvanáctiměsíčního období nepřetržitého zaměstnání nemají občané států A8 v registrovaném zaměstnání nárok na příspěvky na sníženou pracovní schopnost a na příspěvek v nezaměstnanosti. Pokud přijdou o zaměstnání před uplynutím dvanáctiměsíčního období nepřetržitého zaměstnání, nemají nárok na podporu na bydlení, podporu od příslušného místního úřadu, přidělení sociálního bydlení či na poskytnutí pomoci lidem bez přístřeší, či na příspěvek na sníženou pracovní schopnost a na příspěvek v nezaměstnanosti. Občané států A2, kteří pracovali bez přerušení po dobu 12 měsíců, nepodléhají povinnosti pracovní autorizace a mají tatáž práva jako občané Spojeného království nebo občané ostatních členských států EU. To znamená, že mohou žádat o dávky jako například o příspěvek v nezaměstnanosti, příspěvek na sníženou pracovní schopnost, o podporu na bydlení, podporu od příslušného místního úřadu, o dětské příspěvky a o zaměstnanecké výhody.

Změna pravidel, která se týká státních příslušníků zemí A8, vstoupí v účinnost od 1. května 2011. Nevztahuje se však na občany států A2. Očekává se, že pracovní omezení uvalená na státní příslušníky zemí A2 budou platit alespoň do 31. prosince 2011.

Rada a pomoc

Pravidla, podle kterých se řídí přidělování dávek, jsou komplikovaná. Často jim plně nerozumí ani samotní úředníci, jejichž úkolem je dávky regulovat a vyplácet.

Pokud si nejste jistí, prosím, kontaktujte nezávislého poradce, např. organizaci Equality, místní pobočku Citizen's Advice Bureau, či právnícké středisko (Law Centre)

Kontakt:

Lucie Fremlova, Head of Programmes, Equality, E: lucie@equality.uk.com, W: [//equality.uk.com](http://equality.uk.com)